

KOT

KUNST OMKRING TROLDEN
NR.4, 27. ÅRGANG DECEMBER 2019

DECEMBER 2019

Søndag den 1. og dag for dag i dec. - 1. marts

Årets julekalenderudstilling TRYK PÅ - se side 13-14.

Lørdag den 28. - mandag den 30. kl. 11-18

Udstilling i Rødding Centeret. Fernisering 28. kl. 14.

JANUAR 2020

Søndag den 19. kl. 13-16

21. Bukettur. Mødested: Glejbjerg Hotel. Alle er velkomne - arrangementet er gratis.

Tirsdag den 21. kl. 19

Rødningcenteret: Et kunstværk, jeg holder af, fortalt af 8 medlemmer.

Onsdag den 22. kl. 19

Kunstforeningens ordinære generalforsamling med efterfølgende udlodning af kunst på Knudepunktet.

Fredag den 31. - søndag den 16. februar

Galleri 46's 20-års fødselsdag. Fernisering den 31. kl. 16.

FEBRUAR 2020

Søndag den 2. kl. 15

En introduktion til Klavs Weiss' udstilling TRYK PÅ.

Tirsdag den 4. - mandag den 2. marts

Nis Schmidt udstilling, fernisering 4. februar kl. 16.

Søndag den 9. kl. 15

Fortælling om Niels Hansen Jacobsen-udgravningen.

Uge 7: Tirsdag den 11. - torsdag den 13.

Vinterferieværksted med TRYK PÅ ved Sophus Ejler Jepsen og Klavs Weiss. Workshops fra kl. 11-15. Gratis.

Lørdag den 15. kl. 13 - 16

22. bukettur med møde ved parkeringen overfor Øster Lindet Kirke.

Tirsdag den 18. kl. 17.30

Besøg i Retten i Kolding. Se side 9. Pris 30 kr.

Fortsat: FEBRUAR 2020

Onsdag den 19. kl. 18

Filmaften i Rødding Bio. Om kunstneren Yayoi Kusama.

Søndag den 23. kl. 15

En introduktion til Klavs Weiss' udstilling TRYK PÅ.

Fredag den 28. kl. 10 - 18

Indlevering af værker til censurering.

Lørdag den 29. og søndag den 1. marts kl. 10

Åben censurering.

Lørdag den 29. fra kl. 9 - 17.15

Tur til Brundtlund Slot i Åbenrå. Se side 10-12.

MARTS 2020

Fredag den 6. kl. 19.30

Koncert med Full Circle og let anretning på Knudepunktet. Entre: 225/275 kr.

Lør. den 7. med fernis. kl. 14 - søn. den 22.

Den censurerede udstilling.

Onsdag den 11. - Billedkunstens dag!

En uge med elever fra Højmarksskolen, Holsted.

Lørdag den 14. kl. 15

Åbning af Arild Rosenkrantz-udstillingen.

Søndag den 15. kl. 13 - 16

23. Bukettur med cykler fra Harreby.

Onsdag den 18. kl. 19

Foredrag om kunstnere på Fanø, se side 16-17. Entre: 60/80 kr.

Tirsdag den 31. kl. 19

Foredrag om kunst i Milano.

 Kunst 6630, Rødning

 Sydjysk Kunstforening, Galleri 46, Holsted

Hvor ingen piktogrammer står, foregår arrangementerne på Vejen Kunstmuseum.

NYT FRA VEJEN KUNSTMUSEUM

Der har længe været TRYK PÅ i og omkring Vejen Kunstmuseum med det store byggeri, der nu er ved at nå godt op i højden, forberedelser til Niels Hansen Jacobsens udstillingen, der åbner den 28. januar 2020 på Musée. Bourdelle i Paris, Statens Kunstfonds deponeringer og den nye montre til Vejen Rådhus, samt ophæng af museets værker sammesteds... dertil alle hverdagens gøremål – og etablering af Klavs Weiss' herlige udstilling!

EN STORSINDET JULEGAVE

Midt i alt dette skal lyde en STOR TAK til Aage og Johanne Louis-Hansens Fond, der har skænket museet de 5,6 mill. kroner, der muliggør køb af det gamle elværk fra 1923. Det ligger i akse til det unikke Troldepringvand, der er udført af billedhugger Niels Hansen Jacobsen, hovedpersonen på Vejen Kunstmuseum.

Om gaven siger fondens direktør Christine Wiberg-Lyng: *"Med erhvervelsen af det gamle elværk er der skabt en arkitektonisk helstøbt løsning for Museet. Den kan danne en god, rummelig ramme om udviklingen af museets formidling. Vi håber, at museets nye lokaler vil være til glæde og inspiration for mange i Vejen."*

Det gamle elværk ligger lige over gaden fra museet, hvor eleverne kan opleve vekselvirkningen mellem deres eget arbejde og inspiration hentet i samlingerne. Da en del af Vejen Kunstmuseums sale oprindeligt har været atelierer for billedhugger Niels Hansen Jacobsen, er det her helt naturligt, at ånden og hånden følges ad. Museets indgang til arbejdet med teknikker og materialer har fra slutningen af 1990'erne været de velbesøgte værksteder i vinter- og efterårsferierne. De er blevet en institution i sig selv.

Fra 1995 har de årlige Julekalendarudstillinger givet børn og unge et direkte møde med samtidskunsten, og fra 2005 har Vejen Billedskole været et tilbud til alle dem, der ønsker at fordybe sig i teknikker, materialer og stoflighed – alt det, der i dag ellers primært findes ude i fjerntliggende værksteder og industriområder.

VELKOMMEN –

Vejen Kunstmuseum

holder **ABENT**

mens nybyggeriet og reoveringen står på. Når byggeriet bliver synligt, vil der fortsat være meget at komme efter. Museets ældste sale holdes alle åbne. I billedhugger Niels Hansen Jacobsens oprindelige entré er der indrettet en midlertidig præsentation af stentøj fra keramiksamlingen. Til skiftende særudstillinger er der specialbygget et areal midt i Skibelund-salen.

Gennem formidlingen til skolerne og Vejen Billedskole bliver mange af egnens børnefamilier fortrolige med museet. Billedskolen har en stærk tilslutning med 80-100 elever om ugen i alderen 3-18 år. Ved de halvårslige ferniseringer færdes omkring 200 børn med deres slægtninge i alle aldre hjemmevante i museets sale.

Over årene er museets formidling gået nye veje med Kunstnermøder, gips- og betonværksteder, ABC på museet og med Skibelundteltet, som det seneste skud på stammen. Teltet opsøger eleverne, hvor de bor og ser på vores landskab og naturen.

▲ I forhallen på det nye Vejen Rådhus er Mads Kjædegaards nagelfaste montre blevet en del af inventaret. Den er en gave til Vejen Kommune fra Statens Kunstfonds Udvalg for Kunsthåndværk og Design.

▼ Det gamle elværk i Lindegade under opførelse i 1923.

I dag kender stort set enhver teenager i Vejen museet indefra, mens deres forældre og bedsteforældre er fra en tid, da museet blev regnet for *de voksnes sted / et sted for de fine*. Det har for alvor ændret sig siden 2016, da 100-års udstillingen for Ingrid Vang Nyman åbnede, og oplevelseslandskabet i hendes ånd blev etableret. Forundrede og glade sker det ofte, at forældre og bedsteforældre besøger museet for første gang bragt hertil af deres børn eller børnebørn! I de små gæster har museet fået stærke ambassadører. Oplevelseslandskabet ligger i den fjerneste ende af museet. På vej dertil får familierne samtaler om kunstværker i den faste samling og særudstillingerne.

HANSEN JACOBSEN-UDSTILLING I PARIS

Under titlen "Niels Hansen Jacobsens sære fortællinger – en dansker i Paris" præsenterer Musée Bourdelle på Montparnasse den første franske udstilling, viet til den danske billedhugger – en jævnaldrende til kollegaen Antoine Bourdelle (1861-1929), der i den nyere kunsthistorie er Frankrigs bedst kendte billedhugger – næst efter Rodin.

Museets introduktion til udstillingen lover, at "føre gæsterne ind i kunstnerens sære og drømmende univers", og introduktionen fortsætter: "Fra 1892-1903 boede Hansen Jacobsen i Paris, hvor hans atelier i la Cité Fleurie på 65 boulevard Arago blev mødested for en gruppe fransofile skandinaviske symbolister såsom maleren og tegneren Jens Lund (1871-1924) samt træsnitskunstneren Henriette Hahn-Brinckmann (1862-1934). Blandt Hansen Jacobsens naboer var den franske billedhuggerkeramikeren Jean Carriès, samleren og keramikeren Paul Jeanneney og grafikerne Eugène Grasset.

De skulpturer, som Niels Hansen Jacobsen dengang skabte – Den lille Havfrue, Efterårsmasken, Trolde, Skyggen, Døden og Moderen giver et kødeligt nærvær til tidens fylde, til urmyterne, til H.C. Andersens fortællinger og til den nordiske folkekunsts ældgamle mundtlige fortælletradition. Fri af den akademiske kanon og realismens konventioner fremmaner hans fabelagtige figurer i deres foruroligende anderledeshed poesien og Art nouveau'ens formelle søgen.

Det var også i Paris i en alkymistisk leg med leret, glasurerne og metallerne, at Niels Hansen Jacobsen blev en keramikmesters mester. En enestående samling af hans stentøj fra Vejen Kunstmuseum – udstillingens partner – perspektiveres med vigtige indlån fra Petit Palais, Musée d'Orsay samt fra offentlige og private franske samlinger. Et lille men spektakulært udvalg af nogle af de bedste franske symbolistiske kunstværker er med til at understøtte den markante plads, som Niels Hansen Jacobsen har i symbolismens formelle laboratorie."

EN DANSKER PÅ CONCORDE-PLADSEN I PARIS

I Niels Hansen Jacobsens fodspor rejste arkitekt og billedkunstner Cecilie Bendixen fra Askov til Paris for på Place de la Concorde midt i oktober at opsætte en af sine teltkonstruktioner, "Tentative Spaces". Som led i den store FIAC-kunstmesse havde hendes gallerist Maria

Wettergren etableret aftalen som led i FIAC/Hors les Mûrs [Udenfor murene]. Cecilie Bendixen har sammen med Sophus Ejler Jepsen skabt Vejen Kunstmuseums Skibelundtelt, og de er begge knyttet til Vejen Billedskole.

Værkets gennemsigtige, lette karakter fremmaner en poetisk oplevelse og stemning – samtidig med, at det er et fysisk rum. Noget af en bedrift blev opsætningen midt i oktober, hvor også kampe mellem politi og gule veste bølgede frem og tilbage over Concorde-pladsen. Det kan være svært at binde knuder og sikre konstruktioner med svien af tåregas i øjnene!

▲▼ Cecilie Bendixens "Tentative Spaces" - henholdsvis "OVER" og "UNDER" på Concorde-pladsen i Paris medio oktober 2019 som led i FIAC Hors les Mûrs. Fotograf copy-right: Marc Damage/Galerie Maria Wettergren.

Den tekstile installation "Tentative Spaces" med delene "UNDER" og "OVER" er lavet af stof, bambus og snor. Den afspejler Cecilie Bendixens undersøgelser af arkitektoniske konstruktioner, der er afledt af spørgsmålet: Hvilken poesi ligger skjult i konstruktionsprincipperne? På delen UNDER er den bærende konstruktion under stoffet, der med masser af dobbeltkurver kommer til at dække et stort areal/masser af luft. Ved OVER findes de bærende konstruktioner over stoffet, der dermed får mere frit spil. Beslægtede konstruktioner skabte Cecilie Bendixen i sensommeren 2016 på plænerne ved Operaen i København, da hun med arkitekt Gitte Juul og elever fra Arkitektskolen opspændte arkitektoniske afsøgninger. ■

NIS SCHMIDT UDSILLER PÅ VEJEN BIBLIOTEK

Kan ses fra tirsdag den 4. februar. Fernisering mandag den 2. marts kl. 16

I den for længst nedlagte Viuf Nordre Skole mellem Kolding og Vejle ligger et spændende, atmosfærefyldt hjem, præget ikke alene af kunst men også af dyb interesse for litteratur og klassisk musik. Her bor Nis Schmidt med sin kone Inge.

Nis er født i 1932 i Haderslev og uddannede sig på Haderslev Statsseminarium til lærer. Han dyrkede maleriet samtidig med sin lærergerning, som han lagde på hylden i 1993. I 1961 debuterede han på Sommerudstillingen i Den Fries ustillingsbygning i København. Udstillingsaktiviteten voksede op gennem 60'erne og 70'erne og udviklede sig efterhånden til en meget omfangsrig udstillingsvirksomhed primært i Danmark men også med en lang række udstillinger syd for grænsen. På gallerier, i kunstforeninger, i kunsthaller og på museer kan man støde på hans billeder, ligesom han også har lavet kirkekunst. Som voksen konverterede Nis Schmidt til katolicismen, og det religiøse står centralt i hans kunst. I 1974 skabte han sin første kirkeudsmykning – fire ruder til Sct. Norberts Kirke i Vejle. Siden fulgte en lang række andre kirkeudsmykninger, hvor 35 ruder i glasmosaik til Sct. Michaels Kirke i Kolding kan betegnes som et hovedværk.

I begyndelsen malede Nis Schmidt pæne billeder til folks vægge, men det, han ville, var at give udtryk for tilværelsens kompleksitet. Verden er både realistisk, materiel og abstrakt, metafysisk, som ikke er til at tage og føle på. Derfor opstod maleriet, der eksempelvis viser en konkret nøgle, eller et krus på en abstrakt baggrund. Den naturlige verden, der omgiver os, og den mere åndelige ubegribelige side af tilværelsen, der vanskelig lader sig sætte på en formel. Billederne kan være uforståelige, og her er nok det centrale i Nis' maleri: Det skal være besværligt at forstå det uforståelige og ufattelige. Det at begribe verden er jo en omfattende sag.

Nis Schmidt, som er medlem af BKF, vil være til stede ved ferniseringen og fortælle videre. ■

▲ Morgendis af Nis Schmidt, 80x80 cm

▼ Værker af Nis Schmidt, olie på lærred

ORDINÆR GENERALFORSAMLING

Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn

Onsdag den 22. januar 2020 kl. 19

På Knudepunktet – Kærhøjparken 19 – 6600 Vejen

DAGSORDEN

1. Valg af dirigent

2. Formandens beretning

3. Kassererens beretning

4. Fastsættelse af kontingent for 2020

Nuværende: 175 kr. pr. medlem.

5. Indkomne forslag

Forslag skal være formanden i hænde senest fredag 17. januar 2020

6. Valg til bestyrelsen

Følgende er på valg: Claus Jacobsen, Gunna Kjelstrøm, Anker Ulsdal, Else Marie Brødsgaard. Alle modtager genvalg.

7. Valg af suppleanter

1. suppleant.
2. suppleant

8. Valg af revisor

Jan Jepsen tager imod genvalg

9. Valg af revisorsuppleant

Elsebeth Boysen tager imod genvalg

10. Orientering om Vejen Kunstmuseum

Da museumsleder Teresa Nielsen er i Paris under opsætning af den store Niels Hansen Jacobsen-udstilling, der åbner den 28. januar på Musée Bopurdelle på Montparnasse orienterer i stedet formidler Sophus Ejler Jepsen om den aktuelle Klavs Weiss-udstilling og dens arrangementsdage.

II. Eventuelt

Efter generalforsamlingen er der kaffebord samt bortlodning af gevinster, hvoraf et udvalg kan ses i Danske Bank fra midt i december. Generalforsamlingen vil naturligvis blive krydret med en sang eller to. ■

▲ Krukker af Peter Brandes foran Retten i Kolding.

INVITATION TIL BESØG I RETTEN - KOLDING

Tirsdag den 18. februar 2020 kl. 17.30

Ved retspræsident Vagn Kastbjerg og vagt Jes Rasmussen

Retten i Kolding, Kolding Åpark II, har været så venlig at åbne dørene for Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn.

Retspræsident Vagn Kastbjerg vil vise rundt og fortælle om Retten i Kolding og dens udsmykning/kunstsamling, som bl.a. omfatter værker af Eske Kath, Peter Brandes, Knud Odde, Henrik Have, Kasper Bonnén, Alechinsky, Kirstine Roepstorff og Jens Galschiøt. Omvisningen varer ca. 1 ½ time. Vel mødt!

Begrænset deltagerantal på ca. 30 personer. Vil man gerne have køre-
lejlighed eller vil stille bil til rådighed, mødes man på parkeringspladsen
ved Rema 1000 i Vejen kl. 16.30. Når man melder sig til, kan man evt.
meddele dette til Pernille Vestergaard. ■

TILMELDING fra mandag den 2. januar 2020:
Pernille Vestergaard tlf. 79 96 69 40
Pris 30 kr. Betales på MobilePay: 99705 eller
Danske Bank, reg. nr. 1551, konto nr. 8715633851

▼ Dekoration af Eske Kath.

Gram

GENFORENINGSUDFLUGT

- i sporet på "Sønderjydernes foretrukne billedhugger"

Heldagsudflugt lørdag den 29. februar 2020

Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn indbyder til en spændende tur til Brundlund Slot ved Aabenraa, hvor vi vil se udstillingen "Givet med glad sind – Kunstnergaven til Sønderjylland".

I 1910'erne fik en gruppe danske kunstnere den idé, at de som markering af 50-året for nederlaget i 1864 blandt kolleger ville indsamle værker, der skulle blive en dansk kunstgave til de dansksindede syd for den daværende Kongeågrænse. Responsen var overvældende. Der blev indsamlet 431 værker af 176 forskellige kunstnere.

Undervejs indtraf Genforeningen. De mange gaver blev siden en del af Museum Sønderjyllands samling. Over årene blev de fordelt ud i de sønderjyske kommuner. I anledningen af 100-året for Genforeningen er en række af gavens værker samlet til en udstilling på kunstmuseet Brundlund Slot i Aabenraa.

Skodborg

ET PORTRÆT AF HANSEN JACOBSEN

Med rigtig god mening har et af Kunstnergavens værker i årtier været langtidsdeponeret på Vejen Kunstmuseum. Det drejer sig om Axel Hous 1906-portræt af billedhugger Niels Hansen Jacobsen. Fra de mødtes på Kunstakademiet i 1880'erne var de to kunstnere venner livet igennem. Billedhuggeren var en af Hous foretrukne modeller. Med syv års mellemrum udførte Hou tre markante portrætter af Hansen Jacobsen.

Rødding

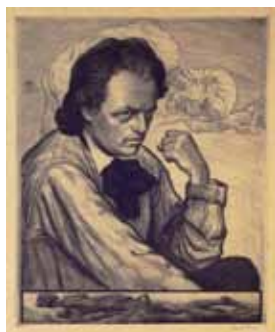

1) I 1892 malede han i Paris den unge himmelstormer i sit atelier på Boulevard Arago ved skulpturen "Døden og Moderen", der i 1893 blev billedhuggerens franske gennembrud. Maleriet vises fra januar 2020 på Niels Hansen Jacobsen-udstillingen på Musée Bourdelle i Paris.

2) På besøg i 1899 udførte Hou et raderet portræt af billedhuggeren. For neden ses hans absolutte hovedværk "Skyggen" og i baggrunden toner hans politiske skulptur "Friheden i Slutningen af vort Aarhundrede". Dette tryk vises også på udstillingen i Paris.

3) I 1906 malede Hou i København Kunstnergavens portræt af billedhuggeren i en stue ved lampelys. De dansksindede sønderjyder havde siden 1865 været med til de vigtige Grundlovs-møder i

Skibelund Krat. Dér havde de siden 1903 kunnet se Niels Hansen Jacobsens skulptur "Modersmålet", der personificerer det danske sprog Måske skænkede Hou netop dette portræt til sønderjyderne, så de kunne have et billede af den billedhugger, der i den grad levede sig ind i deres historie. Siden 1903 har den knejset på bakkekammen i Skibelund Krat. "Modersmålet" henvender sig så stærkt mod "vore brødre søndenaa", at den næsten bliver et relief. Bagsidens eneste modellering er omridset af den unge kvindes slør.

▲ 1899 er dateringen på Axel Hous raderede portræt af billedhugger Niels Hansen Jacobsen med et par af sine skulpturer.

Frem til 1920 gik tusindvis af postkort med "Modersmålet" i stille protest til modtagere syd for grænsen, hvor skulpturen havde en ganske særlig betydning. Fra 1876 var tysk eneste administrationsprog syd for Kongeåen. Fra 1878 foregik halvdelen af al skoleundervisning på tysk, og med sproganordningen af 1. april 1889 skulle alt på nær religionsundervisning foregå på tysk. Et første modtræk blev at sende dansksindede børn i skole nord for Kongeåen – eksempelvis nedenfor Skibelund Krat hos Georgia la Cour og Knud Petersen. Da der blev indført skolepligt i Nordslesvig blev et modtræk rejsende dansk lærere, hvoraf mange oplevede forfølgelse og måtte give op.

SØNDERJYDERNES BILLEDHUGGER

I forlængelse af opstillingen af "Modersmålet" udførte Hansen Jacobsen til Skibelund Krat en række mindsten for markante personligheder i fortællingen om verdens ældste højskoles videre udvikling fra starten i Rødding i 1844 til livet omkring Askov Højskole fra 1865: I 1905 indviedes stenen for Cornelius Appel, 1906 for Niels Jokum Termansen, 1907 for Sofus og Amalie Høgsbro og i 1913 for Poul la Cour. Det historiske anlæg rundede Hansen Jacobsen i 1920 af ved opstilling i den østlige ende af Genforeningsstenen. Undervejs fik han i 1914 opført sit atelier ved indkørslen til Skibelund Krat.

Niels Hansen Jacobsens navn og virke har stået lysende for sønderjyderne. Det har været oplagt for dem, at rette henvendelse til netop Niels Hansen Jacobsen, når det gjaldt minde- og gravsten for deres markante personligheder såsom stenen for J.P. Reimers i Sønderborg. Han havde været en af det danske mindretals stærke fortalere. Mindstestenen bestilte H.P. Hanssen i februar 1926 til indvielse i november samme år i 100-året for Reimers' fødsel.

▼ Axel Hous 1906-portræt af Niels Hansen Jacobsen kan for tiden ses i museets kiosk.

På samme måde bestilte sønderjyderne op gennem 1920'erne først og fremmest en række mindesten for de unge mænd, der under første verdenskrig var faldet i tjeneste for et land, der ikke var deres fædreland. Siden kom bestillingerne på Genforeningssten.

I NIELS HANSEN JACOBSENS FODSPOR

Turen til Brundlund Slot bliver en rejse i billedhugger Niels Hansen Jacobsens fodspor. Første stop bliver lige på den anden side af Kongeåen i Skodborg. Ved kirken dér ser vi mindestenen for de faldne. Derfra fortsætter turen til tre af hans markante sten tæt ved Rødding Højskole: Genforeningssten, stenen for frimenighedens faldne og mindestenen for Cornelius Appel. Netop den bestilling fik sat skub i Skibelundforeningen, så Appel også fik sin mindesten i Krattet!

PROGRAM

Kl. 9.00 Afgang fra Jyllandsgade i Vejen.

Turen byder på stop ved Skodborg Kirke, Rødding Højskole, Øster Lindet samt Gram Kirke, inden vi ankommer til Brundlund Slot.

Formiddagskaffen og rundstykker indtages i Rødding.

Ca. kl. 13.00 Ankomst Brundlund Slot. Sandwich i slottets café før vi ser Genforeningsudstillingen. Der er også mulighed for at gå en tur i slottets skulpturpark.

Kl. 15.30 Kaffe, te og kage inden hjemtur via Hammelev Kirke, hvor vi ser endnu en NHJ-gravsten.

Kl. 16.30 Afgang mod Vejen.

Kl. 17.15 – forventet ankomst Jyllandsgade – Vejen.

I Øster Lindet ser vi både stenen for de faldne, gravstenen for Mathias Mygind samt Esben Klemanns skulptur fra 2013, inden vi fortsætter mod Gram. Dér ved kirkegården står bronzeskulpturen af kvinden med egeløvskransen – den figur, der siden kom til at indgå i Hansen Jacobsens sene hovedværk, skulpturgruppen "Livets Spil".

På vej hjem fra Brundlund Slot gør vi stop ved Hammelev Kirkegård, hvor vi ser Mikael Steffensens gravsten. Hans breve fra fronten blev trykt i 1918. I dem beskrives krigens meningsløshed på en måde, der ses afspejlet i stenes relieffelt, hvor Niels Hansen Jacobsen har modeleret en sammenkrøben figur. I gips findes relieffet i museets samling. Det er p.t. bortmagasineret, mens byggeriet står på. ■

TILMELDING

Senest den 21. februar til Pernille Vestergaard tlf. 79966940/41138905 eller mail: pv@vejen.dk.

Vi har plads til 54 deltagere (en busfuld), som bliver reserveret efter "først til mølle"-princippet.

Når der er reserveret plads, indbetales deltagerprisen på foreningens konto 1551-8715633851, mærket Genforeningen, eller på Mobil Pay 99705 mærket Genforeningen.

Prisen for turen er kr. 200/250. Prisen dækker bus, entré, formiddags- og eftermiddagskaffe samt sandwich og drikkevarer til frokost.

KLAVS WEISS – TRYK PÅ

Udvalgte værker 1979-2019

Af Teresa Nielsen, museumsdirektør

TRYK PÅ inviterer gæsterne ind i Klavs Weiss' underfundige univers. Udstillingen åbnes gradvist i dagene op til jul sammen med de tilmeldte 600-700 børn og unge. Til glæde for dem kommer hans værker med sikkerhed til at pille ved vores opfattelse af, hvad kunst er...

Klavs Weiss (født 1956 i Sønderborg) har især arbejdet med tryk/grafik – men i alt andet end de klassiske raderinger og litografier. Han går egne veje og opfinder finurlige trykmetoder.

Enkle og ligetil, men utraditionelle, er hans tryk med skiver af træ, grene og kviste. Helt uventet er "trykskoene"/ekstrasåler med pålimede bogstaver under gæsternes sko. År 2000 var de i brug i Mainz ved fejring af bogtrykkerkunstens opfinder. Klavs Weiss kaldte sit bidrag: "A free graphic play with moveable people and types – celebrating the birthday of Johannes Gutenberg." Det så lystigt ud, da gæsterne hoppede rundt med bogstaverne HAPPY BIRTHDAY JOHANNES under skoene. Kunstneren konstaterer, at de ændrede gangart, da de opdagede, at de var blevet trykkere!

Klavs Weiss ser trykmaterialer, som ingen hidtil har fået øje på. I en kasse monterer han en cykelslange, hvor ventilen stikker ud. Nedenunder hænger cykelpumpen. Når slangen pumpes, folder den sig hver gang ud på vilkårlige nye måder, som sværten og et tryk foreviger variationer i det uendelige: "Graphic Ballet for Bicycle Tube".

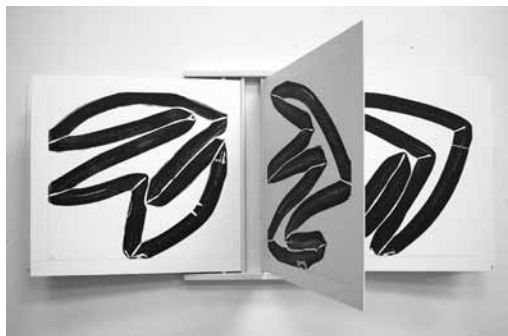
En fredelig protest har fået små variationer siden uropførelsen i 2005 i Dale i Norge: Klavs Weiss har udviklet sit helt eget bordbombbedrevet køretøj, hvis sværtet baghjul efterlader teksten: "Denne sætning har ikke andet formål end, at dens længde udtrykker en fredelig bombes kraft." De kørende trykmaskiner har han udviklet med blandt andet balloner og elastikker som drivkraft.

Som det fremgår af de specialkonstruerede kørende trykmaskiner, har Klavs Weiss håndværksmæssig snilde og en passion for træ og maskineri. Det har ført til udstillingens absolutte midtpunkt, den over fire meter lange "Bølgebænk" fra 2012. Når håndsvinget drejes, igangsættes et sindrigt udtænkt system af skiver monteret forskudt på en lang aksel. En bølgende bevægelse går gennem de spejlkædte lameller. Beskueren oplever

▲ Klavs Weiss står her med nogle Gutenberg-typer under skoene.

▼▼ "Grafisk ballet for cykelslange" er både kassen med slange og pumpe samt aftrykke af 10 af de variationer, der er opstået, når cykelslangen er blevet pumpet og har foldet sig ud i det givne rum.

en parallel til lysets brydning på havets overflade. På You-tube kan man finde Karen Havskov Jensens video fra 2013, hvor man kan se "Bølgebænken" i bevægelse.

FRASKÆR – BONUSMATERIALE

Nybyggeriet i den sydlige del af museet giver et benskænd. Udstillingen står midt i museets Skibelundsalsal, hvor Klavs Weiss tager over efter Hanne Hastrup og Cirkeline. Salen var Niels Hansen Jacobsens atelier i årene 1914-1938. Den blev opført som tro kopi af Skulptursalen på Den Frie, som Hansen Jacobsen var med til at få opført i 1905.

I Skibelundsalsalen er der ikke plads til de 24 montrer, der plejer at udgøre kalenderen. Klavs Weiss har fundet andet inventar og har disponeret udstillingen som et kig ind i værkstedet med bl.a. "fraskær" – han forklarer: "leftovers levn – remains rester – leavings efterladenskaber (efterladet skaber kunst!) ... i grafikken bliver fraskær traditionelt hvidt, og det, der er tilskåret, bliver sort ..." Disse "frasklipstableauer" af ting, der lægges til side undervejs i en proces, giver udstillingen en ekstra dimension som filmenes "bonusmateriale".

Klavs Weiss har siden 1979 været bosat med eget værksted i Nees i Vestjylland. Mange er stødt på ham i en helt anden forbindelse. I 1999 var han sammen med Karen Havskov Jensen og en kreds af nysgerrige folk med til at grundlægge foreningen ET4U (**En Tangsøgade 4 Udstilling**). Med base omkring Bøvlingbjerg og Nees har ET4U været arrangør af en lang række udstillinger, kunstnermøder og senest de to store videofestivaler "Meetings" med international deltagelse.

JULEKALENDERUDSTILLINGERNE

For 24. år i træk har Vejen Kunstmuseum valgt årets gæsteudstillere. Hver december har sit koncept udviklet i dialog med en nulevende kunstner. Pointen er at vise en nutidig vinkel på, hvad museets hovedperson, billedhuggeren Niels Hansen Jacobsen (1861-1941), måske ville have lavet, om han havde levet i dag.

År efter år er grundtanken den samme - 24 værker kommer dag for dag til syne i ugerne op til jul - men det fysiske resultat er evig fornyelse. Dagens værk åbnes med de tilmeldte og ofte adskillige gange i træk! Målgruppen er børn og unge = fremtidens museumsgæster. ■

▲ ▼▶ Det bordbombedrevne trykke-køretøj viser med sætningens længde, hvor meget kraft, der er i en simpel bordbombe.

Julekalenderne år for år:

- 1995 Pontus Kjerrman
- 1996 Niels Guttormsen
- 1997 Bjørn Nørgaard
- 1998 Erik Heide
- 1999 Eric Erlandsen
- 2000 Art of Heart
- 2001 Sigrid Lütken
- 2002 Niels Hansen Jacobsen
- 2003 Bagværk med glasur
- 2004 Lys sky pandekage
- 2005 John Olsen
- 2006 Susanne Whittingham
- 2007 Snowfall
- 2008 Morten Steen Hebsgaard
- 2009 Peter Carlsen
- 2010 Eva Steen Christensen
- 2011 Marianne Jørgensen
- 2012 Glasurglæder
- 2013 Betroet Tvivl
- 2014 Esben Klemann
- 2015 Gudrun Hasle
- 2016 Sophus Ejler Jepsen
- 2017 Camilla Berner
- 2018 Anders Bruun Møller

FULL CIRCLE – IRSK FOLKEMUSIK

Koncert med let anretning på Knudepunktet
fredag den 6. marts 2020 kl. 19.30

Full Circle er en duo, der består af **Zourab Chatberachvili** fra Sovjetunionen og danskeren **Tom Gottenborg**.

Zourab Chatberachvili er uddannet på et af Sovjets bedste konservatorier med udmærkelse. Han er guitar-, banjo- og mundharpevirtuos. Han er nok en af de guitarister i Danmark, som mestrer flest stilarter og er flere gange udnævnt som bedste musiker på danske festivals.

Tom Gottenborg er sanger og guitarist. Han er en musiker, der har mere end 25 år på bagen som professionel og har spillet med folk som Lars Lilholt, Johnny Madsen og Allan Olsen.

Full Circle's speciale er den irske folkemusik, men gruppen mestrer også stilarter som akustisk guitarbaseret rock à la Erik Clapton, blues, swing og jazz. De har været i både TV og radio, har optrådt på de fleste større festivals, og har spillet med kendte navne som The Dubliners, Run Rig, Ralph McTell og The Commitments (filmen).

Full Circle har spillet for flere store danske erhvervsvirksomheder som Arla, Jyske Bank, Nykredit og Novo Nordisk og har ved flere lejligheder spillet for medlemmer af den kongelige familie. ■

Foredrag onsdag den 18. marts 2020 kl. 19

Ved Birgitte Schack Rasmussen, formand for Fanø Kunstmuseums bestyrelse og Birgit Knudsen, næstformand

Fanøs historie er uløseligt forbundet med havet, og efter at fanøboerne købte sig fri af krongodset Riberhus Ladegård, fulgte væksttider på øen især inden for skibsfart. Således var handelsflåden på Fanø i 1897 den næststørste i Danmark - efter Københavns, hvilket naturligvis tiltrak en del marinemalere som f.eks. C.F. Sørensen og Viggo Fauerholdt.

Velstanden betød også, at de karakteristiske Fanøhuse blev bygget i løbet af 1800-tallet og denne oprindelige kultur tiltrak også maleren professor Julius Exner, som ofte søgte sine motiver i folkelivet, og her på Fanø fandt han en traditionel kultur, som stadig var intakt.

Lysforholdene tiltrækker ofte kunstnere. Ud over lysforholdene har de store sandarealer og havet, som omgiver øen med dets ofte skiftende karakter, virket tiltrækkende på kunstnerne. Men på Fanø kan man dog ikke tale om en egentlig kunstnerkoloni, som man kan, når man taler om Skagensmalerne og Worbswedemalerne. Til gengæld er rigtig mange stilarter repræsenteret lige fra marinemalerne og genremalerne til jugendmaleren Carl Forsberg og modernisten Heinrich Heinemann. En egentlig samlet gruppe kan man måske kun tale om i forbindelse med gruppen Konkyljen, som opstod omkring

▼ Johan Julius Exner

nogle af fanøkunstnerne i 1960'erne.

Kun få af kunstnerne har boet på øen hele året. De fleste har købt hus, som de boede i om sommeren. De har så til gengæld inviteret kollegaer til at komme til Fanø, og på den måde har de haft et fællesskab og udvekslet ideer med hinanden. Nogle har udstillet sammen. Det gælder fx. Agersnap, Dohm, Heinemann, Else Nøbbe og Rohde. Andre har udstillet som enkeltpersoner som fx. Exner og Wilckens og Forsberg.

I foredraget vil der især blive fokuseret på Julius Exner (1825 -1910), Johan Rohde (1856-1935), August Wilckens (1870-1939), Carl Forsberg (1868-1938) samt Ruth Heinemann (1910-1979) og Heinrich Heinemann (1895-1967).

▲ Carl-Johan Forsberg: Sønderho havn, Fanø.

Der vil blive set nærmere på disse kunstneres forhold til folkelivet, naturen og kulturen på øen, og hvordan dette kommer til udtryk i deres kunst. Mange af kunstnerne har skildret kvindernes liv i forskellige arbejdssituationer i deres karakteristiske klædedragter. Andre har i højere grad været fascineret af skibene, som de malede i varme, dybe farver, men også klitterne og landskabet i det hele taget har haft stor betydning. Inspiration fra de udenlandske kunstnere og forskellige stilarter kombineret med den specielle natur og kultur på Fanø viser sig hos mange af Fanøs kunstnere, hvilket også vil blive belyst / behandlet i foredraget. ■

ANNA GABRIELE JACOBSEN - FØDT ROHDE

Niels Hansen Jacobsens første hustru

Af Kirsten Norn, slægtning til Gabriele Rohde

Beretningen om Anna Gabriele's opvækst er en historie om en slægts sammenhold. I 1860'erne begyndte det danske samfund for alvor at åbne sig med nye rettigheder og muligheder for borgerne. Det, der kom til at betyde alt for Anna Gabriele, var uddannelsen for kvinder og kampen for synlighed på lige fod med mændene.

Anna Gabriele blev født 1862 i Vesterbølle præstegård ca. 30 km nord for Viborg. Hendes far, Andreas Peter Rohde var provst i Vesthimmerland, og ældste søn i advokat og kancelliråd Peder Rohdes store børneflok i København. Hendes mor var enke efter Andreas Peters yngre bror, Søren Julius Rohde, indehaver af isenkramfirmaet Baadh & Winthers Eff. Silkegade 47 i København.

▲ *Et ungdomsfoto af en beslutsom udseende Gabriele Rohde.*

▼ *Gabriele Rohdes fine barndomsstudie af Vesterbølle præstegård. Privateje.*

I året 1857 ramte skæbnen både provsten i Vesterbølle og Baadh & Winther enken, Thora Wilhelmine Gabriele Rohde f. Brusch. Begge mistede de deres ægtefælle og sad nu hver især alene med fire små

børn på omtrent samme alder. To år senere giftede Provst A.P. Rohde sig med sin brors efterladte hustru, som flyttede til præstegården i Vesterbølle med sine fire børn og dér gav liv til yderligere fem søskende. Med den nye hustru fra 'Baad & Winther' fulgte en større arv, der blev udbetalt over ti år. Husførelsen kunne hæves og i 1870 viser folketællingen 14 familiemedlemmer og lige så mange ansatte.

For at holde styr på den nye flok, der voksede op, kaldtes børnene konsekvent for Herrens Børn, Fruens Børn og Herskabets Børn. Der var stil over livet i Vesterbølle præstegård i Vesthimmerland. Ved Anna Gabrieles dåb i 1862 havde hun tre faddere fra det nærliggende Lerkenfeld Gods, ejet af den kendte Kjeldsen familie siden 1793. Under Lerkenfeld Gods hørte også både Vesterbølle og Østerbølle kirker. Som fjerde fadder valgtes præstegårdens sprogkyndige lærerinde frk. Melita Malvine Wictorine Fogh.

Anna Gabriele må tidligt have vist evner for tegning og akvarelmaling. Fra hendes hånd haves to udaterede og usigtede akvareller med den gamle Vesterbølle præstegård som motiv. De har altid været indrammede og har formodentlig været brugt som gave.

I 1872 flyttede hele familien til Mariager, hvor den 57-årige provst fik embede som sognepræst ved Mariager kirke. Hvad der var årsag til flytningen vides ikke, men helbred eller en bedre skolegang for børnene kan have været grunden. Under opholdet i Mariager synes børneflokket at have trivedes. I hvert fald besøgte byens fotograf jævnligt og forbindelsen til andre medlemmer af Rohde familien i Jylland, blev holdt vedlige. Trods tabet af børnenes 46-årige mor i 1875, blev de boende i Mariager indtil 1884 bl.a. med hjælp fra familiens mangeårige barnepige, "Gamle Ane" Maren Hansdatter, som Anna Gabriele gennem en farvelagt tegning har givet os en levende skildring af.

▲ Gabriele Rohdes fine barndomsstudie af egnen omkring Vesterbølle. Privateje.

▼ Glas og porcelænsafdelingen på første sal af Baadh & Winther i Købmagergade 45, København - mon de har forhandlet billedhugger Niels Hansen Jacobsens keramik, som de en tid forhandlede arkitekt Carl Petersens keramik?

Herskabets Børn, fra A.P.Rohdes andet ægteskab med Thora Wilhelmine Gabriele Rohde f. Brusch, var nu blevet omkring 20 år. Deres far som var tæt på de 70 år blev pensioneret og de flyttede til København i 1884. Gennem de næste syv år finder vi, at faderen og seks voksne børn boede samlet i én lejlighed, mens de uddannede sig. Først boede de på Frederiksberg på Frydendalsvej, en sidevej til Frederiksberg Alle, og siden på Østerbrogade.

Anna Gabriele var ankommet allerede i 1883 for at begynde sin fireårige uddannelse til privatlærerinde på Zahles Seminarium. Ved siden af læste hun fransk for at kunne undervise og dermed støtte sine søskende.

Året efter sin lærerindeuddannelse i 1888 blev hun optaget på det første hold i den nyoprettede 'Kunstscole for Kvinder'. En selvstændig uddannelse med egen professor, da Kunstakademiet ikke uddannede kvinder. Fra denne tid findes en kultegnning af Anna Gabrieles 21-årige bror, Johannes Theofilus, dateret 1888 og gengivet på side 6 i Kunst omkring Trolden, september 2018.

I et senere nummer af Kunst omkring Trolden følger en artikel om de af Gabriele Jacobsens værker, som vi i dag har kendskab til.

Indsamlet viden og fundne værker samles til en lille udstilling på museet i forbindelse med genåbningen hen omkring sommeren 2021.

► Familiens hushjælp "Gamle Ane" er her portrætteret en gang i 1880'erne - man tænker lidt naivt og kejtet - til man ser det sammen med det gamle foto af Ane. Ligheden viser sig at være godt ramt.

Familien tog 'Gamle Ane' med til København. Nu var det deres tur til at tage sig af hende. Hun var sidst i 70'erne, da Anna Gabriele tegnede et lille portræt af hende og lod det indramme i en sort ramme.

I kunstnermiljøet mødte Anna Gabriele billedhuggeren Niels Hansen Jacobsen, med hvem hun giftede sig i 1891. Efter en længere rejse til Italien vendte de hjem over Paris, hvor de bosatte sig i en kunstnerkoloni med flere skandinaviske kunstnere. Her boende de i 10 år med rejser til Danmark for bl.a. at tage hånd om billedhuggerens udstillinger. I Paris fortsatte de begge deres kunstneriske virksomhed, og Anna Gabriele nåede omsider frem til at kunne udstille sine værker under eget navn.

Anna Gabriele's liv blev alt for kort, kun 40 år. Hendes halvsøster, Johanne Marie fra 'Herrens Børn', var gift med direktøren for Holbæk Bryggeri. Hos dem tilbragte hun tiden efter en operation på Holbæk Sygehus. Desværre blev hun ramt af en blodprop kort efter i september 1902 og hviler derfor på Holbæk Kirkegård, hvor hendes mand satte gravmælet Morgenrøden over hende. ■

▲ Gabriele og Niels Hansen Jacobsen på trappen til deres atelierbolig i Paris. ▼ Nedenfor ses den unge kunstner. Er det mon en udsmykningsskitse i baggrunden?

▲ På Museum für Kunst und Gewerbe i Hamborg findes en udgave af dette "Selvportræt", der er forsynet med begge kunstneres signatur - altså et fællesværk, som hun formodentlig har modelleret.

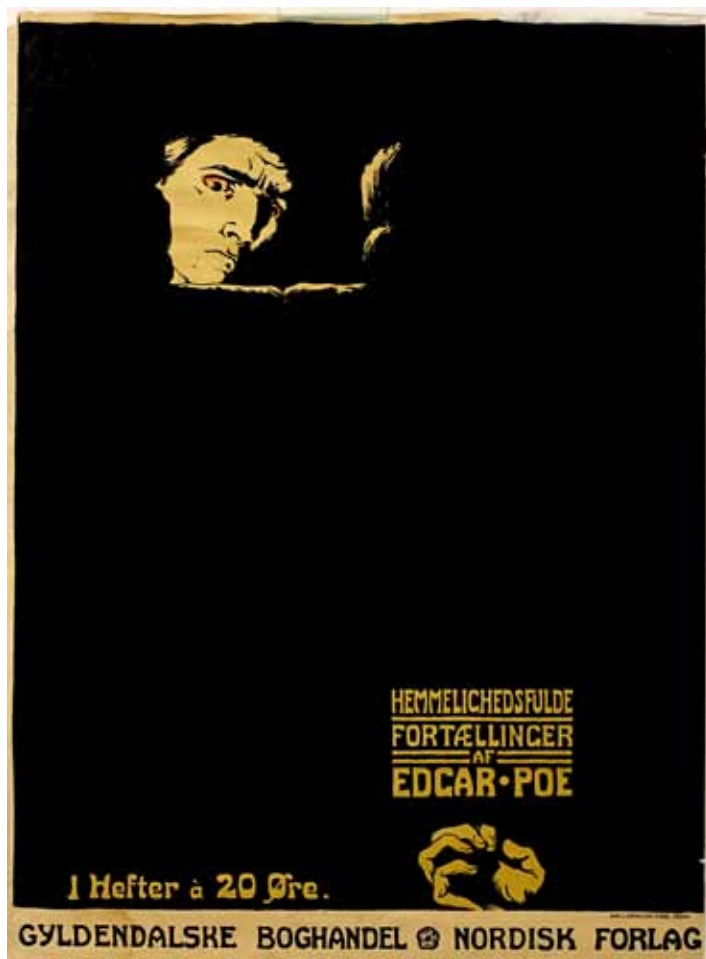
SYMBOLISTEN ARILD ROSENKRANTZ

Udstilling med åbning lørdag den 14. marts 2020

Af Teresa Nielsen, museumsdirektør

Jævnligt krydser verdenskunsten og vores danske kunsthistorie – som når Niels Hansen Jacobsen i et tiår i 1890'erne fik sit virke i nært samspil med franske og nordiske kolleger i Paris. Et andet spændende eksempel er den ni år yngre Arild Rosenkrantz (1870-1964), der uddannede sig i Paris i årene 1888 til 1892, hvor han bl.a. gik på Academie Julian og fik undervisning hos historiemaleren Jean Paul Laurens – en af Hansen Jacobsens naboer i kunstnerbyen la Cité Fleurie.

Rosenkrantz var af adelsslægt, direkte forbundet med den imponerende herregård Rosenholm ved Hornslet – af danskerne bedst kendt

► Plakat trykt i forbindelse med 1908-udgivelsen af Poes "Hemmelighedsfulde Fortællinger" med illustrationer af Arild Rosenkrantz. Plakaten vises på udstillingen, der kan ses på Vejen Kunstmuseum til og med søndag den 14. juni 2020. Den dag er der også Folkefest i Skibelund Krat i anledning af 100-året for Genforeningen.

som rammen om "Jul på Slottet". Han var kosmopolit og voksede op med slægts- og venskabsbånd på tværs af Europa. Hans skotskfødte mor Julia Louise Mackenzie var blandt de første elever på Tegneskolen for Kvinder i København, og hun havde sans for at fremme sønnens kunstneriske evner. I 1880'erne og 90'erne rejste han særligt i Italien, Frankrig og England – endog til New York, hvor han i 1895 og '96 arbejdede med blyndfattede kirkeruder hos bl.a. Louis Comfort Tiffany. Et helt særligt kapitel i hans liv blev årene 1914-17, da han opholdt sig i Dornach, Schweiz. Her var han i direkte dialog med antroposoffen Rudolf Steiner (1861-1925), der grundlagde stedet i 1913. Dér udsmykkede Rosenkrantz i 1922 den lille kuppel med en freskodekoration, der gik til samme år, da det første Goetheanum brændte.

SYMBOLISTEN ROSENKRANTZ

Udstillingen fokuserer på to dele af Rosenkrantz' produktion. Den første er hans originalillustrationer fra 1907-1908 til den amerikanske forfatter Edgar Allan Poes "Hemmelighedsfulde Fortællinger".

I Paris udstillede Rosenkrantz i årene 1892 til 1894 på "Salon de la Rose+Croix" i et fællesskab med store europæiske symbolister som schweizerne Arnold Böcklin og Ferdinand Hodler, belgieren Fernand Khnopff og hollænderen Jan Toorop. Alle var de påvirket af mystikeren Sar Péladans esoteriske tanker. Han sammensatte udstillingernes værker ud fra et ønske om en drømmende, symbolistisk kunst langt fra naturalismen og realismens håndgribelige hverdag. Fælles for Rosenkrantz og Péladan var bl.a. tidens fascination for Poes univers.

KIRKERUDEMESTEREN

Rosenkrantz var tæt forbundet med England, hvor han ofte rejste og boede i lange perioder. Her levede han sig ind i prærafaelitternes, J.M.W. Turners og William Blakes kunst. Nogle af disse påvirkninger fra barn- og ungdommen ses i hans arbejde med de mange kirkeruder, som han udførte i England i årene 1908-1934. Han lavede både store vinduespartier og bestillingsopgaver på minderuder for enkeltpersoner – en særlig engelsk tradition.

Midt i Skibelundsalen vises i det midlertidige særudstillingsareal et udvalg af de nykonserverede og nyindrammede originaltegninger, der i 2015 dukkede op på loftet på Rosenholm og var udstillet der i foråret og sommeren 2019 i Arild Rosenkrantz-galleriet. I Danmark kan man i Juelsminde Kirke se en enkelt af hans kirkeruder. Den er fra 1913. ■

▲ I kanten af en af Rosenkrantz' kirkerudeskitser har han tegnet Rudolf Steiners første Goetheanum ved Dornach i Schweiz.

▼ Ti af Rosenkrantz' kirkerudeskitser var i sommeren 2019 udstillet på Rosenholm i en gang, der er viet til præsentation af hans værker.

INDHOLD

- Nyt fra Vejen Kunstmuseum, side 3-4
Hansen Jacobsen-udstilling i Paris, side 5-6
Nis Schmidt udstiller på Vejen Bibliotek, side 7
Ordinær generalforsamling, side 8
Invitation til besøg i Retten – Kolding, side 9
Genforeningsudflugt, side 10-12
Klavs Weiss, TRYK PÅ, side 13-14
Full Circle – irsk folkemusik, side 15
Kunstnere på Fanø, side 16-17
Anna Gabriele Jacobsen – født Rohde, side 18-21
Symbolisten Arild Rosenkrantz, side 22-23

FORSIDEN

Det gamle elværk i Vejen under opførelse i 1923. Se hele fotoet på side 4.

AD NOTAM

Som følge af byggeriet på Vejen Kunstmuseum må Kunstforeningen indskrænke koncerter i 2019, og mens byggeriet varer. Vi har hidtil brugt Skibelundsalen til vores store arrangementer, men den skal under byggeriet bruges til udstillinger. Foredrag vil vi fortsat holde i museets Malerisal, mens koncerter og større arrangementer afvikles andetsteds som annonceret.

K.O.T. - Kunst omkring Tolden udgives i samarbejde mellem Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn og Vejen Kunstmuseum.

Indmeldelse af nye medlemmer til Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn kan ske på Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen, tlf. 79 96 69 40 eller på mail: pv@vejen.dk. Kontingent for par: 350 kr. Enkelt: 175 kr.

Indbetaling af medlemskontingent til Danske Bank, reg.nr.: 1551, kontonr.: 8715633851 eller MobilePay: 99705.

NYHEDSMAIL Hvis du ønsker at få tilsendt museets nyhedsbrev, og endnu ikke er på vores udsendelsesliste, så send venligst din mailadresse til: pv@vejen.dk. Så modtager du nyheder om, hvad der sker på Vejen Kunstmuseum og i Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn.

REDAKTØRER

Gunna Kjelstrøm
Engparken 6, 6580 Vamdrup
tlf. 29663896
gunna.kj@gmail.com

Marie Strøm og Teresa Nielsen
Vejen Kunstmuseum
museum@vejen.dk
www.vejenkunstmuseum.dk

LAYOUT SKABELON

www.helle-jensen.dk

Medlemmer af kunstforeningen får bladet tilsendt. Bladet ligger fremme på museet og sendes til museets samarbejdspartnere.

Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn
www.vejenkunstforening.dk

Formand Anker Ulsdal
Vester Alle 84
6600 Vejen
tlf. 61713654
anker@ulsdal.dk